

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 : 50 :
Negyedévre . . . . . 2 : :
Egy hónapra . . . . . 1 : :
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Havonta posztosított sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű táblázat
hirdetéseik alkut szerinti jutányos áron vétetnek fel.

Szereplésünk a külföldön.

Debreczen, szept. 6.

A délafrikai köztársaságok „sötét-ségére” immár felvonult az európai civilizáció „világossága.” Anglia hivatva érezte magát a nemes missióra, hogy egy a világtól elmaradt ország égboltozatára feltűzze a világító fátylát e jel-szóval: „civilizáció! kultúra!” A szabadság ideálmusa pedig csak nem tarthat lépést e nagyfontosságú intenciókkal! Roberts lord hatalmának teljes öntudatában, száműzetésre és halálra ítéli a burokat, a kiket még el sem fogott. Ha pedig nincs bur, hát ott vannak a békés munkások, a kik Pretóriában és Johannesburgban időznek; a hatalmas lord azokra rendezi alapos hajtóvadászatát és baromszállító kocsikban raktározva küldi őket hazájukba. Ez aztán már csak elég fényes győzelem egy hadvezértől!

Bennünket annyival érdekel közelebbről a dolog, hogy a kiutasítottak között számos magyar is volt, a kik néhány év előtt vándoroltak ki Dél-afrikába. E fajta kiutasításokat azonban már régea megszokhattunk a külföldön. Minden alapos ok nélkül kiutasítanak bennünket Poroszországból, Oroszországból, ahol azonban jól meggondolják, hogy ugyanezt tegyék-e, ha francia, angol, illetve német polgár kerül eléjük. Tehát Roberts lord az összes kül-

földi munkásokat kiakolbólitotta. Az ő hadvezéri működése nem tűr kritikát és ezzel punktum!

Végre aztán a konzulok beavatkoztak a dologba, Erélyes fellépésükre a franciák, belgák, németek és olaszok Johannesburgban nyugodtan maradhattak s csupán a magyarok és osztrákok ellen maradt a kiűzetés szentenciája érvényben. Nekünk ott nincs konzulunk s a német konzul, kinek hivatása lett volna a mi érdekeinket is képviselni, nem volt oly szives földjeinket pártfogásába venni.

Pardon! A délafrikai köztársaságban nekünk is van saját képviselőnk. Hirschnek hívják és Simonstownban lakik, a hová a mi földjeink dermesztő fagyban, két napi utazás után megérkeztek. Mint főkonzulnak még módjában lett volna ott interveniálni, ő azonban tehetetlenül vonogatta vállait: Nem segíthetek — ezek voltak enyhítő szavai. Egy szivességet azonban mégis megtett: evőszközöket szerzett földjeinknek, a kik addig kénytelenek voltak a magukkal hozott kevés táplálékot ke-seikkel, fogaikkal tépdetni, aprítani. — Ketten meghaltak, miután már evő-es közöket kaptak. És a mint a kiűzötteket állatok módjára, sereggestül a hajóra terelték, hatan közülök eltűntek. Valószínűleg a hajó parkányán keresztül ugrottak a tengerbe az evőszközö-
kel együtt.

Vlissingában szintén van konzulunk, Vibautnek hívják állítólag. Valószínűleg ottani alattvaló, aki valamilyen protekció útján juthatott a konzuli tiszt-séghez. Azzal vigasztálta, hogy elismert, hogy igazságtalanul bántak el velük, aztán folytathatták utjukat.

Igy vagyunk!

Botrányosan elégtelenül vagyunk képviselve a külföldön. A mai konzulaink azután tekintélyes férfiak, a magyar nyelvet persze nem ismerik. De a monarchia méltóságának megfelelő nyelvet sem bírják. Ezt már a transléithai testvéreink is sokalják. Vagy való-e az, a mit egyik magyar lapársunk ír, hogy a konzulok tekintélyükööl vesztettek? Nem, az nem való, mert hiszen azzal vajmi ritkán dicsekedhetek.

1876-ban egy magyar alattvaló Cincinnati-ben, katonai ügy érdekében az ottani osztrák-magyar konzulhoz fordult, a ki egyuttal német konzul is volt. A konzul nem tudott neki felvilágosítást adni!

Libanban, Oroszországban 1880-ban történt, hogy egy ott időző magyar újságíró a rendőrfőnök igazságtalanul letartóztatott. Ottani konzulunk, a ki azelőtt pékmeser, majd gabonaügynök volt, névleg Rozenkranz, végre látogatást tett ez ügyben a rendőrfőnöknél.

— Mint barát- vagy mint konzul jött el hozzám, kérdé a rendőrfőnök.

Az éjnek árnya.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

Az éjnek árnya terjedez,
A lelkem bele révedez,
S borongva, — mint üzött madár, —
Most mélyre, most magasra száll,
Kérdő jajat sohajtvá szét:
Miért mindez? miért a lét?

A föld, ez a sárgyurmatag;
És rajta én, az azlag;
Ki, míg idő egyet lehel,
Kedvem, végzem, s vonaglok el,
Mégfutok egy arasznyi tért,
És nem tudom meg hogy miért?

S fölöttem az az értelem
Megtérbolyító végtelen! . . .
Fölsírok én: látást nekem!
S megimbolyul feleimesen,
Ide villantja távolát,
S föl nem emeli fátyolat.

Az éjnek árja terjedez,
Kétségbeesés éje ez.
Magam vagyok — oh e magány!
Egy gondolat vélem csupán,
Öyüként mely szívemre csap:
Meghálni csak, elmúlni csak!

J. M.

A számóca.

Irta: Zola Emil.

I.

Egy juniusi reggelen kinyitottam az ablakot s hűvös levegő csapott az arczomba. Erős zivatar volt az éjtel. Gyöngéd kékségben megújhadónak látszott az égbolt, a zápor lemosta róla a legutolsó foltot is. A házak, a tetők, melyeknek vonalai szemembe tűntek a kémények között, nedvesek voltak még az esőtől. A láthatár szélén az arany-sárga nap mosolygott s a szomszédos kertekből felszállott a megáztatott föld erős illata.

— Rajta Ninette! — kiáltottam vidáman — gyorsan, vedd kalapodat kedvesem. Menjünk ki az erdőre!

Ninon tapsolt. Tíz percz alatt bevégezte öltözködését, a mi nem mindennapi dolog egy husz esztendőös leánynál — ki még kaczer is hozzá.

Nemsokára künn voltak a közeli erdőben.

II.

Mily titokteljes erdők! Mily nagyszerűen sétálhatnak ott a szerelmek! Nem kell rejtegetniök szerelmöket. Hétköznapokon elhagyottak a vágások, mehetünk jobbra-balra, a kart a derék körül fűzve, ajkainkkal egymást keresve, csupán a barázdabillegetők láthatnak

a bokrok közül. A faszorok mélyen és szélesen elnyulnak a nagy magas szálfakon keresztül; a földet finom fűszőnyeg takarja, melyre a nap — a lombzatot átlukasztva — arany sugarakat szór.

Mély utak vannak ott, telve átháló illattal, homályban vonva árnyékkal, a hol eltűnhetni, ha a csökök nagyon hangosak.

Ninon elbocsátotta karomat, futkosott, mint egy fiatal ebecske, kimondhatatlan örömet érezve abban, hogy az ágak szabadon megtéphetik fürteit. Majd megint visszatért és vállamra hajtá fejét, gyöngéden és odádóan. Az erdő mindinkább kinyult a zöld lombok hullámainak végnélküli tengerében. — Borzongató csönd volt. Megrészegített bennünket teljesen a tavasz illatos levegője. — Gyermekké lettünk újra a bokrok relytélyes misz-eriumában.

— Oh számóca, számóca! — kiáltott fel Ninon, átugorva egy árkot, mint egy szökkenő gazella, s kutatni kezdett a eszerjék között.

III.

Számóca bokrok! nem csak bokrok, hanem egész számóca erdő: számóca bokrokkal behintve terület a szedereszerjék alatt.

Ninon nem gondolt már a vadállatokra, melyektől előbb oly szörnyen félt, vigan sétálgatott, kezeit a fű között tartva, minden

— Mint konzul és Rozenkranz pözba csapta magát.

— Akkor — és a rendőrfőnök operetéké től mozdulattal fordított hátát a konzulnak.

A rendőrfőnök azután orosz hivatalból megintett, a magyar alattvaló orosz hivatalnokok közbejárására sürgőnyileg jött rendeletre szabadon bocsátotta, a konzul pedig konzul maradt.

Ime! néhé mégis csak van sulya a konzulunk tekintélyének.

Smyrában főkonzulátusunk jogtanácsosa egy család örmény banquerotteur üzemeit rendez, a magyar és osztrák hitelezők elvesztik nála pénzüket,

Igy álunk a külföldi konzuli méltóságokkal. Sok konzuljaink és különösen némely alkonzul valóságos értéktelen dekoráció és San Marino konzálja nálunk több tekintélyt élvez, mint sok kézviaelőnk tenderenteli országokban. Holott az idevágó költségeink nagyobbak, mint a sokkal jobban képviselt Németországéi. Ajánlatos volna ha az erről tárgyaló delegáció ülése alkalmával tekintettel lennének ez állapotok javítására, hogy a külföldön járó polgártársaink részére kellő védelmet nyajthassunk, még Ruberjsék ellon is!

Debreczen, szeptember 6.

Minisztertanács. Tegnap délután öt órákor a budavári miniszterelnöki palotában minisztertanács tartott — az első a hosszú nyári szünet után. A minisztertanács alkalmával a kabinetnek valamennyi tagja Budapestre érkezett. Értesülésünk szerint a teg-

levelt fölemelve és kétségbeesve, hogy legcsekélyebb gyümölcsöt sem talált.

— Megelőztek bennünket — mondta. De csak rajta, keressük figyelmesen, valószínűleg találai fogunk még. És példás lelkiismeretességgel kutatni kezdünk. Meghajlott testtel, feszülő nyakkal, szemünket a földre irányozva apró óvatos léptekkel haladtunk előre, egy sző megkoczkáztatása nélkül — attól félve, hogy elijeszítjük a számóczákat. Elfelejtettük az erdőt, a csöndet, az árnyékot, a szeles faszorokat, az atható illatot. Számócza, semmi más, csak számócza! Minden bokornál, mely előnkbe tűnt — megcsókoltuk egymást és remegő kezeink érintkeztek a füvek alatt.

Ekkor megünnünk majd egy mértőldet, meggömbülve, tévelyegve jobbra, balra. Legcsekélyebb számóczát sem találunk. A fenséges szeder bokrok komorzőld levelei között láttam, hogy Ninon bosszusan harapdálja ajkait és szemei nedves fényben ragyognak.

IV.
Szeles lejtőhöz értünk, melyre nyomasztó meleggel hulott a napfény. Ninon azzal közelített a lejtőhöz, hogy már nem fog keresni tovább. De egyszerre hirtelen nagyot kiáltott, mire én ijedten futottam oda, azt híven, hogy talán újait sebezte meg. A földön guggolva találtam, felindultságában a földre üt le és ujjával egy piczi számóczára mutatott, alig olyan nagyra, mint a borsószem, mely szerényen egymagában húzódott meg egy bokor kiálló ágán.

— Szakítsd le! — mondta édes hízegő hangján.

— Ne! Te találad, te szakítsd le! — és mellé ültem én is a lejtő aljára.

— Nem, te szakítsd le, kértél Ninon.

Én azonban annyira vonakodtam, hogy végre is Ninon metszette le a körmevel. De most megint újabb nehézség merült fel, mert az volt ismét a kérdés, hogy melyikünk egye-

napi minisztertanács a nagy számban fölhalmozódott folyó ügyeken kívül első sorban a jövő évi költségvetést vette bírálat alá. A többi törvényjavaslat és egyéb kormányelhatározás a későbbi minisztertanácsoknak tartott fenn.

A tisztviselők fizetésrendezése. A pénzügyminiszter legutóbb — mint tisztviselői körökben beszéltek — kidolgoztatta miniszteriuma számvevőségében az állami tisztviselői fizetésrendezésének tervezetét. A munkálak mely most már közel áll teljes befejezéséhez, és a nyugdíjkérdésnek a fizetésemeléssel arányos megoldását is felőleli, hír szerint két részre oszlik, a melyek mindegyike más és más alapon való fizetésemelésre vonatkozik. A tervezet egyik része azon alapon készült, hogy a magyar állami tisztviselők fizetését teljesen egyelővé tennék az osztrák tisztviselők fizetésével. De, mert a többet, a mely ily módon elől, rendkívül nagy, a pénzügyminiszter elkészítette a tervezet második módját is, ez is abból indul ki, hogy a fizetéseket az osztrák tisztviselők alapfizetésével egyelővé tegyék, de a többlet leszállítását oly módon éri el, hogy egyes fizetési osztályokban csökkenti a fokozatok számát. — E fontos munkálak előkészítésének legközvetlenebb czélja kétségtelenül az volt, hogy a pénzügyminiszter keszen kívánja tartani a fizetésemelés fontos kérdéseire vonatkozó előmunkálakat, melyek kimerítő képet adnak a megvalósításhoz szükséges költségekhez. Hogy a terv mostanában megvalósuljon, arra a mai pénzügyi viszonyok mellett, sajnos, alig van kilátás. A kik a munkálak előkészítéséről tudnak, azt hiszik, hogy csak az 1902-iki költségvetés alkalmával lehet majd gondolni a fizetésemelésre. De akkor sem egyszerre egészében.

Ausztria katasztrófa előtt. Bécsben egyre tájacsokoznak Ausztria megmentése felől. Ma délelben a Burgban öt felőre elnöklete alatt megint minisztertanács volt, a melyben Goluchowszki gróf és Kallai közös miniszterek Körber dr. és Széll Kálmán miniszterelnökök

meg a szeény kis számóczát, mely nekünk egy órai kutatásunkba került. Ninon minden erővel a számba akarta tenni. Én ellentálltam, de végre, hogy eredményre jussunk, abban állapodtunk meg, hogy kettő osztjuk.

Ninon ajja-közé vette s mosolyogva mondá:

— Rajta, vedd el a részedet.

És én elvettem a magam részét. Nem tudom, hogy testvériesen osztobodtunk-e meg: azt szintén nem tudom, hogy izlett-e a számócza, annyi bizonyos, hogy Ninon édes csókja kitűnő volt.

V.

A lejtő fedve volt számócza bokrokkal és ezek a bokrok igaz számócza bokrok valának. Vig volt a szüret és gyönyörteljes: leterítettünk egy fehér zsebkendő a földre, ünnepelesen megfogadjuk, hogy arra rakjuk zsákmányunkat, a nélkül, hogy elvinnénk belőle. Többször mégis úgy tűnt fel, hogy Ninon szájához emeli kezét.

Mikor az aratással készen voltunk, egy arnyas helyecskét kerestünk, hogy kényelmesen reggelizessünk. Egy kedves helyecskét találtam, mindenfelől levelekkel körülve, valóságos levélfészket.

Istenem! milyen nagyszerű volt itt a mohan, a zöld elevenség gyönyörűségében! Ninon nedves szemekkel pillantott reám. A napfény gyöngye rózsaszínbe vona szőke hajját, hullámos nyakát. A mint teljes gyöngédséggel szemembe pillantott, felém hajolt, felém nyujtotta kis kacsóit.

A magas lombokat perzselő napfény aranyugarait a fübe szórta labainkhoz. Az arnyékos erdőben mindenütt mély csönd honolt.

Mikor aztán a számóczákat kerestük, hogy megegyjük, rémülettel vettük észre, hogy ráültünk a zsebkendőre.

vettek részt. Bár Ausztriáról volt szó, a magyar miniszterelnökök jelen kellett lennie, a mi legjobban bizonyítja, hogy az osztrák fel-fordulásnak Magyarországra is van, sőt talán még nagyobb mérvben is lesz kihatása. Egyelőre csak annyit rebesgetnek, hogy az osztrák kormány még ez évben szeretne volna a mostani Reichsrathot felosztatni és az új választásokat kiírni. Ausztriának ugyanis pénz kell s a bankárok nem hajlandók kölcsön adni, ha a kölcsön nem alkotmányos uton kötetik meg. Csakhogy az osztrák kormány még azt is szeretne volna, ha Magyarországon is még az idén tartották volna meg a választásokat. Ebbe azonban Széll Kálmán állítólag sehogyan sem akart belemenni. Egyébiránt itthon csak holnap lesz minisztertanács s azon majd beszámol a kormány elnök bécsi sikereivel, illetőleg magatartásával. Ausztriának sorsa, úgy látszik, végleg meg van pecsételve, mert a cseh és egyéb nemzetiségi lapok mindinkább az abszolútizmus mellett kardoskodnak, mint olyan alkotmányosság mellett a mely jogait nem biztosítja. Így tehát még csak nem is valószínű, hogy olyan parlament kerülne ki az új választásokból, a mely a mostaninál munkaképesebb volna. Vagy marad minden a régiben, vagy nyit abszolútizmus következik. Széll Kálmánnak tudnia kell, hogy ránk nevezve egyik állapot sem előnyös.

Életet életért.

Irta: Edvi Illés Károly dr.

Debreczen, szept. 4.

Szemet szemért, fogat fogért, életet életért. Ez volt a műveltség és a sötétség korszakában a büntető igazságszolgáltatás elve. Ez az elv szünte a testfenyítő és testcsontkító büntetéseket; ennek szűlőttje a halálbüntetés is, a melyet kizsákkal hajtottak végre, ha a megtorlás elve ezt magával hozta.

A testcsontkító és testfenyítő büntetéseket lassankint kiküszöbölte az emberiség gondolkodás terjedése; a halálbüntetés azonban meg ma is benne van csaknem minden állam büntető kodexében. Pedig egy töről fakadtak a büntetések és annak a korszellemnek, a mely már elsöpörte a testcsontkítást, mint a művelt emberi társadalomhoz méltatlan eszközt: hasonlóképpen el kellett volna söpörnie a halálbüntetést is.

Eddig ele mégis csak néhány állam akadt, a mely miután elvetette a szemet szemért elméletet; ebből levonta a végző következtetést is, — kihagyva büntetési közül a halálbüntetést. Ilyenek egyebek közt Svájc és Olaszország.

A művelt világ annak idején helyesléssel és megnyugvással vette tudomásul, hogy egy-egy államban a halálbüntetést eltörölték. Mindenki közeledést látott ebben ahhoz az időhöz, mindön az állam már nem fogja a törvény rendes formái között elkövetni azt a büntetést, a melyet legsúlyosabbnak tart abban az esetben, ha egyes ember követi el.

És ime mi történt? Két évvel ezelőtt gyilkos kez oltotta ki a magyar királyné drága életét, néhány hettel ezelőtt pedig az olasz királyt ölte meg galadul egy elvetemült orgyilkos. A magyarok nagyasszonyát Svájcban az olaszok királyt saját országában érte utól gyászos végzete. A gyilkos tehát itt is, ott is megmenekült a halálbüntetésétől.

Ez megdöbbenetette az egész társadalmat. Egyszerre feledve ön a halálbüntetés e örölsén érzett öröm, s a legtöbb emberben elemi erővel tört magának utat az a vágy, hogy a királygyilkos életével lakoljon.

Senki sem látszott észrevenni, hogy ezzel a követelésünkkel a középkorba estünk vissza. Szemet szemért, fogat fogért, életet életért.

Nos igen. A genfi és monzai királygyilkosság annyira szíven találta az édeslődő népeket s az egész művelt világot, hogy leg-többen a kerékbe törést, a felemélylést s a maglyán való elégetést sem sokalták volna azoktól a gonosztevőktől, a kik a modern tör-

vények védelme az egyszerű halálbüntetést is kikerültek.

E fölháborodás és ez az érzés, mely az embereket a rémes gaztett közvetlen hatása alatt meglepte, teljesen érthető. Olyan érzés ez, mint midőn a felbőszült nép tetten éri és hatalmába keríti a gyilkos, vagy gyújtogatás nyomban kielégíti bosszuszomját azzal, hogy megincseli. Az emberi természetből folyik ez is, amaz is.

De valamint a lincselés nem foglalhat helyet az igazságszolgáltatás törvényes eszközei közt: épp úgy nem szolgálhat ennek alapjául az a közérzés és az a közóhajtatás sem, amely egy-egy megrendítő eset alkalmából a nagy tömegeket athatja. A tömegeket a szenvedély — és az egyeni érzések izzadják.

Az állam nyugodtan, minden izgalomtól menten, ugyszólván bürokratikus számítás-al szolgáltatja ki az igazságot. Tehát kiszámíthatja azt is, hogy mi az igazságos és emberies és mi a közérdeknek leginkább megfelelő büntetés.

Amde mi az eredménye a számításnak? Azt mondják, hogy a ki embert ölt, igazságos, hogy elevevel lakoljon. Csak hogy a gyilkosok vagy erkölcsileg teljesen megromlott, fanatikus avagy be sem számítható emberek: ellenben az állam erkölcsi lény, a mely a jog és az erőszak törvényei szerint cselekszik. Az ember szándékos megölése tehát egészen más mérlegelés alá esik, ha az állam, vagy ha a megromlott gonosztevő viszi véghez.

Az államnak csak végső szükség esetében, ha életérdeke követeli, csak akkor volna szabad a végső eszközökhöz nyulnia. Akkor is undorító volna a guzba kötött, tehetetlenné tett ember jusztifikálása; de a végső szükség kimentené. De mit tapasztalunk?

Azokban az államokban, a hol a halálbüntetés fennáll, épp úgy napi rendben vannak a királygyilkosságok hasonló merényletek s általában a gyilkosságok, mint akár Olaszországban vagy Svájcban. A halálbüntetésről való rettegetés nem tartotta vissza sem Oroszországban, sem Franciaországban a merénylőt, hogy bombavetéssel vagy törrel az államot élte ellen törjön. A merénylőket kivégezték, de azért nem szűnt meg a veszedelem, a mely a nihilisták és anarkisták ellen folyvást a legnagyobb védekezésre készíti az illető államokat.

Mit jelent mindez? Nyilván azt, hogy az elszánt és vakmerő fanatikusokra nézve teljesen közömbös az, hogy büntették elkövetése után, a melyet ők erénynek vallanak, minő büntetés vár rájuk. Sőt majdnem kivánatosabbnak tartják a kivégeztetést, szerintük vértanuhalál, a melynek bátran, határozott szavakkal vetik alá magukat, mint azt a lassu elenyészést, a melynek a börtön mélyén eléje néznek.

Olaszországban az 1900. évi büntető törvénykönyv szerint a halálbüntetést helyettesítő büntetés: az ergastolo. Ez életfogytig tartó, a kegyetlenségig szigorú rabság, amelynek első hat évét az elitelt maganzárásban, munkakényszerrel tölti. Hét év letelte után közös elzárásba jut, de ezentúl is — élte fogyatékáig hallgatni köteles. Ezt még elgondolni is borzalom, kiállani pedig az első hét évet majdnem lehetetlen. De ha valaki eléri is a hét év végét: akkor is némaságra kárhoztatott élőhalott maradna.

A monzai királygyilkos mögött immár legördült a sötét kárpit, mely őt az emberiség közösségéből örökre kizárta. Bresci már nem létezik. Róla nem igen fogunk többé hallani, mert helyebe egy szám lépett, amelynek nyomorult viselője, lassan enyészik el a súlyos vasajós mögött.

De vajjon nem szabadulhat-e ki még valami véletlen folytán ez a veszedelmes gonosztevő. — s vajjon e szempontból nem volna-e mégis meggyugtatóbb, ha azt tudnánk, hogy kivégezték. Hiszen ő maga mondta birái előtt, hogy a közeli időben forradalmat vár, a mely őt meg fogja menteni.

Nos — ettől nincs mit tartani. Ha az a forradalom, a melynek intézői az anarkisták

volnának, valóban földulná a társadalmat: ez olyan óriás vérengzéssel járna, a melyhez képest Bresci társainak kiszabadítása elenyészően csekély jelentőségű volna.

Ez okból tehát nincs szükség a halálbüntetésre; és minthogy egyébként sem szolgálja a közérdeket: nincs szükség rá más szempontból sem. Az anarkizmust nem halálbüntetéssel, hanem a műveltség és jólét terjesztésével, közvetlenül pedig csak helyes rendőri intézkedésekkel lehet leküzdeni.

Jól tudom, hogy a legujabb vérlázító merényletek legkevésbé alkalmasak arra, hogy előkészítsék a tért a halálbüntetés eltörlésére ott, a hol még megvan. De viszont arra sem szolgálhatnak okul, hogy a nyaktörés és akasztóia újra elfoglalja helyét azokban az államokban, melyekben a bölcs törvényhozás már eltörölte.

Olyan vívmánya ez a humanizmusnak, a melytől immár nem lehet visszalépni. A társadalom megnyugodhatik abban a büntetésben, a mely a gyilkosokat a halálbüntetés helyett éri. Ne kívánjon ezenfelül még vért is ontani, mert a vérontás, ha a végső szükség nem kényszeríti rá, csak bemocskolja magát a társadalmat.

Pusztuló magyarság.

V.

Maga a paraszt az ő egyszerű eszével is látja, hogy neki pusztulnia is kell, mert nem bír megelni fejlettebb igényeivel az ősi teken, amely nemzedékről nemzedékre táplálta, fentartotta elődeit. A föld is mindjobban kiéli magát.

Egyre silányabb a termés is. Jó termés minden tízedik esztendőben sincs, sőt a közepes is ritka. Ezer ellensége támad a szegény embernek, a melyek ellen nem tud védekezni. A kis vagyonu embernek pedig akinek forgótökeje nincsen két keze munkáján kívül, egyetlen rossz esztendő, vagy csapás is a nyakába akasztja a koldustarisznyát.

Nincs pedig rettenetesebb gondolat annál mint mikor a paraszt látja a raját pusztulását előre. — Hát meg az érzés, mikor megütik a dobát a kis vagyonkájára. Más ül bele az ősi birtokba, amelyen emberül ökön át az ő vérei éltek! — Irtozatos fájdalom marczangolhatja akkor azt a becsületes őszinte szívet, Nem lehet azt leírni, sőt elképzelni sem. Nem csoda ha megbomlik a lelki egyensúlya ilyenkor a szegény embernek.

Minap ez elmebetegéről szóló statisztika került a kezembe, amelyből kitűnt, hogy a legtöbb elmeborot a paraszt és a hivatalnok osztályból kerül ki. Ez természetes is. — A magyar paraszt és a hivatalnok küzd leginkább anyagi gondokkal.

Ha a tanulatlan, kevese látott-tapasztalt paraszt ember anyagi veszélybe jut és látja előre, hogy nincs menekülés, tompa fásultság veszen erőt rajta. Töpreng naphosszat. Kábult fővel bódorog a földjén, amelyet nem ápolgat többé, hiszen ugys tudja, hogy a másé lesz. Várostól falutól nagy távolságra eső tanyákon játszódik le ez a kasztrófa. A lelki egyensúly megbillenésének melyen megindító tragédiája.

Ilyen állapotban lépi meg a szegény embert az apostol. Hasonoszerű ember az is, csak tanultabb tudakosabb. Könyvet hoz a hóna alatt. Ez a könyv vagy a képesos biblia, vagy pedig röp rat, melynek igen hangzatos a címe: Mit akarnak a szociálisták? Beszélni me: Mit akarnak az országuton az apostol. — Olyan igazságot beszél, hegy eláll a szeme szája mindenkinek.

Az igazság hát. Mint a jótékony balzsamot ugy caöpögteti rá a beteg szívre az apostol, aki vagy ajtatos és szelid hangon szólal meg, vagy tüzes szenvedélye seggel, a szerint hogy szociálista agitátor, vagy igazhitű nazarénus terítő az illető.

Igy alakul át a paraszt is, akit az igazságok lekaptak a lábáról. A sorsa megvan pecsételve. Vagy szociálista lesz belőle, vagy nazarénus. A szerint hogy letud-e mondani az

igényeiről vagy nem. Ha lemond az igényeiről ekkor az igazhitűek gyülekezését, ha pedig nem tud lemondani a szociálisták táborát szaporítja.

A nazarénus nem dohányzik, pálinkát, bort, sört nem iszik, beéri a legsilányabb eledellel is, de annál több lelki táplálékot fogyaszt. A biblia aranyigazságai bevesődnek a szívébe, a le kébe költözik a földi siralomvölgyön való vándorlás, a halálra való születés tudata, az alázat és lemondás. Visszatér az ősi egyszerűséghez.

Egész ellenkező atalakuláson megy át a szociálistává vedlett magyar paraszt. Ez nemcsak eddigi igényeit akarja kielégíteni, sőt többet is. Kevesebbet dolgozni nagyobb bérért.

Nem kell ennek égi manna. hanem szórakozás, izgalom. Dacozs ellenálló lesz a természet. A hangja követelő. (Az esze földosztáson jár, s ha alkalom van kifosztja a gazdag zsidó boltok kirakatait. Nem riad vissza az erőszaktól sem.)

De akár nazarénus, akár szociálista lesz a tönkrement paraszt, elveszett a hazaszámára. Erkölcsileg kivándorolt ő is. A nazarénusnak vagy a szociálistának tökéletesen mindegy hogy az osztrák császár vagy a muszka czar parancsol Magyarországon. Az ő elvei (ha tévesek is) nem ösmernék hazát, A nazarénus hazája a nagyvilág, a szociálistáé az egész föld golyó.

Gondolkoztak-e valaha magyar államférfiek ilyesmiről és tettek-e valamit ellene? — Bizony nem. Okos dolgokkal törődni nem érnék rá.

Rostkowicz Arthur.

A román-bolgár konfliktus.

Szófia, szept. 5.

A román kormány követeléseiből nem akar engedni, s a bolgar kormány igergeti, hogy a követeléseket teljesíti, de azért továbbra is erőlyesen mozgósítja katonáit. Ezt teszi a bukar ssi kormány is. — A háboruskodásra ugyan nincsen elegendő pénze sem a polgároknak, sem a románoknak, de azért mind a kettő harcra készül.

Beszélik, hogy Koburg fejedelem kormányát lemondásával fenyegette, ha mielőbb nem békül ki Romániával és szét nem ugraszja a macedon bizottságot.

— Nem akarok uralkodó jalelni olyan népnek, a mely meggyűlölyan bandát, a mely orgyilkoságokat végez és a mely engem is meggyűlölkölyhat, — mondotta volna a fejedelem, de e hir még megerősítésre szorult.

Ivánov miniszterelnök, Radoszlavov, a rendőrniszter és Szófia polgármestere Konstantinápolyba utaztak, hogy szerezsek kívánataikat kifejezzék e szultán előtt jubileuma alkalmával és meggyőzzék őt arról, hogy a macedonai bizottság nem forral rosszat.

Ebből az látszik, hogy a bolgar kormány nem szándékozik üldözni a bizottságot. — De Konstantinápolyban van a román külügyminiszter. M a r g h i l o m a n i s aki bizonyára másként referál.

Egy ellenzéki bolgar államférfi a Voss Zeitung tudósítója előtt kijelentette, hogy a bolgar kormány nem mer erőlyesen fellépni a bizottság ellen, mert tudja, hogy az elmúlt tavaszkor a tizedadó miatt kiűtött parasztlázadások csak előjátékaik voltak egy jövő őszkor kitörendő általános lázadásnak, amikor megkezdődik a gyűlölt adó szedése.

Ha a kormány merészele intézkedéseket tenni a bizottság ellen, a melynek a büntényeit az egész civilizált világ elítéli, ezzel veszedelmbe és bajba keveredne nemcsak ő maga, hanem Ferdinánd fejedelem is, mert akkor a macedon bizottság tagjai bosszút

állanának rajtuk, ha pedig a kormány és a fejedelem továbbra is fenntartják majd a bizottságot, akkor a paraszt felkelés a Sztambulov párt megmozdulásával egyetemben megbuktatják a kormányt, a mely Bulgariát kompromitálta a világ előtt.

A kínai háború.

Lasanként tisztul a helyzet, a melyet az oroszok meglepő javaslata zavarosá tett. A hármasszövetség hatalmai és Japan — részben hivatalosan — határozottan kijelentették, hogy semmi kedvük sincsen csapatokat Pekingből kivonni addig, a míg a meghozott áldozatoknak valami kézzelfoghatóbb eredménye nem lesz az eddigiekénél.

Angliáról körülbelül hasonló állásfoglalást tehetünk fel. Az angol sajtó véleménye körülbelül megfelel az irányadó körök véleményének.

Franciaország Pekingi követére hivatkozik a választ adózára addig, amíg a követ véleményét meg nem kapta.

Amerika pedig, a mely ez ideig körülbelül helyeselte az orosz javaslatot, újabban azt a reményét fejezte ki, hogy egyelőre az orosz csapatok sem vonulnak ki Pekingből.

Enek az egyértelmű ellásfoglalásnak az a következménye, hogy továbbra szállítják a batalmok a csapatokat Pecsli tartományba.

Körülbelül két hét múlva megérkezik Takuba a német csapatok zöme a 2000 olasz katona körülbelül ott is lehet már.

Csak Oroszország szüntette be a további csapatszállítását, sőt a mar Odeszába érkezett varsói katonai kerületbeli övésezredet is vissza rendelte.

Egy londoni távirat érdekös magarázatát adja Oroszország hirtelen Paifordulásának.

A »Standard«-nak ugyanis azt jelentik Washingtonból, hogy ott egész nyíltan fejezik ki azt a gyanút, hogy Li-Hung-Csang egész Mandzsuriát oroszországot följárólta Oroszországnak juttatva arra az esetre, ha kedvező békefeltételeket biztosít neki.

A közigazgatási tanfolyam megnyitása.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, szept. 6.

Ma délelőtt 10 órakor ünnepélyesen megnyitották a Debreczenben felállított közigazgatási tanfolyamot.

A régen vajudó terv, hogy a magyar közigazgatást gyökeres reform alá vegyék, e tanfolyamok felállításával messze előre haladt.

Alig van a közigazgatás rengeteg területén egy-egy fontosabb állás, mint a községi jegyzőké.

Az az óriási anyagalmaz, mely náluk vár elintézésre, rendkívüli figyelmet, igazi odaadást, lelkiismeretességet és mindenképp előt kiváló szakképzettséget s a közigazgatás rendkívül sok ágában alapos jártasságot követel meg.

Nagyon érthető, hogy a reformot első sorban a községi jegyzőknél kezdték.

Magasabb kvalifikációt, alaposabb képzettséget kívánnak meg tőlük a jövőben s hogy ezt elérhessék, állították fel a közigazgatási tanfolyamot, mely a praktikusságot tartva ugyan mindig szem előtt

a jogi studiumokból is elsajátított hallgatóival annyit, hogy az innen kikerült hallgatók ne csak sablonos ismereteikre támaszkodva végezzék el robotszerűen a reájok váró munkát, de legyenek igazi közigazgatási tisztviselők, kik szélesebb látókörüket tevékenységük eredményesebbé és munkájuk megbízhatóbbá tételére használják fel.

A tanfolyam megnyitó ünnepélyén jelen voltak: Kiss Áron püspök, Bernáth Elemér kir. táblai elnök, Pongrácz Jenő kir. főügyész, Koltcsy Sándor kir. táblai bír. Rásó Gyula kir. tan. alispán a vármegyei tiszlikarral élén, Komlóssy Arthur a városi tanácsal. A főiskolai tanárkar, a posta tisztikarának küldöttsége, az izr. hitközség képviselőiben Krausz Vilmos főrabbi a pénzügyigazgatóság, Király Ferencz orsz. képviselő, a közigazgatási tanfolyam tanárai és hallgatói teljes számmal s a sajtó képviselői.

A gyűlést gróf Dégenfeld József főispán pár szóval megnyitván, utána Veszprémi Zoltán megyei főjegyző beszélt, kifejtve a fontos okokat, mely arra bírták őt, hogy e tanfolyam vezetését elvállalja. Hangsúlyozta, hogy törekedni fog arra, miszerint praktikus vezetésben, oktatásban részesüljenek a hallgatók, mert csakis úgy lesz elérhető az az eredmény, melyet ez ujtástól remélünk.

A főjegyző szép beszéde után Borsy Árpád a tanfolyam egyik hallgatója emelt szót, Igéretet tett, hogy mindnyájan szorgalmas, lelkiismeretes növendékek lesznek a tanfolyamnak, igyekezni fognak alaposra szert tenni, hogy megálhassák helyüket a nehéz földattal szemben, mely reájuk vár s hogy igaz hasznos tagjai lehessenek a hazának.

A nagy tetszéssel fogadott lelkes szavak után a gyűlés a főispán záró szavával véget ért.

H I R E K.

Kerékpárosok versenye. A „debreczeni polgari kerékpáros egyesület“ vasárnap délután 3 órakor Miklós utca végén lévő gyönyörű versenypályáján olyan versenyt fog rendezni, a milyen még nem volt Debreczenben. A verseny ezuttal „nemzetközi“ lesz, amennyiben a főversenyben csakis külföldi és fővárosi műkedvelők versenyeznek a 100 koronás tiszteletdíjért s aranyéremért. Rendkívül érdekesnek ígérkezik a verseny azért is, mert ez alkalommal a mótoros kerékpárnak jelentékeny szerepe lesz, amennyiben egyik budapesti öklő sportegylet bejelentette, hogy számos tagja vesz részt mótoros — gázérvél működő — kerékpáron. Sokan kíváncsiak a többes kerékpár (tandem) futásra s a műkerékpározásra is. Felhívjuk a nemes élvezettel kináikozó delutánra a sportkedvelő művelt közönség figyelmét.

Az új pénzügyigazgató helyettes. Orosz László pénzügyigazgató helyére kinevezett Eisenmann Oszkar pénzügyigazgató helyettes már elfogalta működését. Tegnapi délután a közigazgatási bizottság előtt mutatkozott be ahol kijelentette, hogy programja rövid, Leg

főbb célja lesz, hogy a kincstar és az adófizető polgárság érdekeit összhangba hozza. Az új pénzügyigazgató helyetteset különben a bizottság tagjai sorra üdvözölték.

Debreczen egészségügye. Dr. Sár-vary Gyula Debreczen városi tisztifőorvosa városunk egészségügyi állapotáról a következő jelentést terjesztette be a tegnapi tartott közigazgatási bizottság ülés elé. A közegészségügyi viszonyok augusztus hónapban sokkal kedvezőbbek voltak, mint az ezt megelőző hónapban, a mennyiben megbetegedések igen kevés számmal fordultak elő, a halálesetek száma hetvennel kevesebb volt. A megbetegedések leginkább az emésztő szervek hurutos bántalmaiból, különösen pedig a csecsemők belhurujából állottak. Helyen ragályos betegségek között kanyaró, vörheny, roncóló torokob és hasihasnyálmaz esetek szörványosan észleltek. Vörhenyben és roncóló torokokban két-két, míg hasihasnyálmazban egy haláleset fordult elő.

Öngyilkos leány. Tegnapi délután a Macson levő Keki Sándor fele tanyán egy Szabó Maria nevű debreczeni születésű 16 éves cseled leány oltotta ki szerelmi bánat miatt életét. Tettét régi szerkezetű előlőtő fegyverrel hajította végre. A fegyvert maga töltötte meg s aztán a földre támasztva feljő hajolt. Egyik kezével a csövet fogta, a másik kezével pedig egy megtüzesített vassal a fegyvert elsütötte. Arczsal borult a földre, a golyó jól talált, mert épen szívére hatolt keresztül. A lövés zajára többen öszefutottak, de mar segítségre nem volt szükség. Egy tanyai embert aztán beküldtek Debreczenbe a rendőrségre, hogy az öngyilkosságról tegyen jelentést Bardocz Andras rendőrbiztos ment ki a város szekerével. A rendőrbizos a leány ruhájában egy papírszeletet talált, melyben az öngyilkos szerelembánatát említi meg tettének okául. A leány hulláját beszállították a debreczeni kórházba.

A bécsiek Erzsébet királyné emlékére. A napokban lepeztek le azt az emléket, a melyet a királyi küldő engedélye folytán a magyar hölgyek emeltek szeretett királynőnk sirja fölé a bécsi kapuczinus-templom sírboltjában. Erre az emlékre annak idején a magyar hölgyek messze elágazó gyűjtést indítottak, s ahhoz a gazdagok forintjaikkal, a szegények filléreikkel örömet járultak hozzá. — És összejött a szükséges pénz, a melyet a vagyonos és vagyontalan, de csakis magyarok adományoztak. Magyar művész készítette el azután azt a remek emlék művet, a mely messze földön, szeles e világon hirdetendő volt azt az igaz szeretetet, azt a rajongó tisztet, azt a hálás kegyeletet, a melyet minden egyes magyar ember érez boldogult emlékü nagyasszonyunk iránt. A múlt héten magáir főpap lepezte le ezt a kizárólagosan magyar emléket.

És ime, mi történik? A bécsiek, a kik életében gyűlölték a mi királynénkat, mert szívével, csakis a miénk volt, most egyszerre a kegyeletnek akarják játszani és megakarnak attól az egytől is fosztani, a mi rég idegen földben nyugvó királynőnk iránt érzett szeretetünk és kegyeletünk kifejezője: ettől a — síremléktől.

Egész röviden bannak el velünk, egyszerűen maguknak vindikáják a mi emlékművünket.

Legújabbban ugyanis oly levelezőapokat készítettek a melyeket a következő felírás látható: Grabdenkmal der Kaiserin Elisabeth in der Kapuzinergruft.

Az azonban, hogy ezt az oszlopot a magyar hölgyek emeltek, nem a Kaiserin-nek, hanem a magyar királynénak, ezt bőcsen elhallgatják.

A jogakadémiáról. A szürke ősz, mely már ugyancsak hirtelen beöszödtött visszahozta a szezon. Az utcák arczolatja egyszeribe megváltozott. Vidám tarka csoportokban egészséges arcú deák nép rajzik a városban szerteszét. A jogászok is épségben megérkeztek és készülnek az alkotmányos küzdelmekre, a választásokra. Egyelőre az alapvizsga foglalja el az akadémiát, azok lezajlása

után azonban megkezdődnek a választások, a melyekre a korteskedések nagyban folynak. A piros-fehér toll küzdelmet nem látjuk az idén, mint eddig. mert most egy-ha a nagy — elnökválasztás lesz az ifjuság vezető egyesületében, a segélyegyletben, az egész tanuló ifjuság a tavalyi érdemes elnök Kun Bela mellett van. Mar nem oly egyöntetűnek látszik a könyvtárnok. választás a hol Kovács Gyula 3 jh. és Tóth István 3 jh. allanak egymással szemben. Amaz a piros gombos, ez a zöld szallagos párt. Mint eddig látszik a Kovács Gyula pártja van többségben.

Nagy várakozással nézünk az idei választás elé, a menyiben a párizsi nemzetközi kongresszus határozata szerint az idén Budapestén gyűl össze a nemzetközi kongresszus s így olyan tisztukra van szükség, mely mint az eddigiek, a debreczeni akadémia jó hírnevének alapos képviselői lehessenek a nagy ifjusága előtt.

* Kerekpáregyleti tagok figyelmébe. A polgári Kerekpáros egyesület vasárnapi versenyén tekintettel arra, hogy az egyleti jelvényeket illetéktelen egyének is hordják csakis azon egyesületi tagok vehetik igénybe a szabadbelepest — kik nevre szóló jegyüket egyetük titkáranál kiváltják és a bejárásnál átadják. Jelvény Galapján senkisémet bocsátatik be.

* 66 éves önkéntes. Azzal az expedícióval, melyet a német kormány Kínába küldött egy 66 éves ember is el akart menni mint önkéntes. Nem vették fel, mert öreg. Erre ő hivatkozott arra, hogy tizenkét esztendőig volt tényleg-s katona, oly egész-éges, hogy minden faramdalmat el tud tűrni a fiatalabb, mint — Waldersee. Mindezt oly meggyőzően adta elő, hogy megígérték, miszerint biztosan elviszik, mihelyest Waldersee azt úzeni, hogy elfogyott a régementje. Az illető különben Shafer sz cipész-mester Ulfhofenben.

A perzsa sah Budapestén. A budai varkapitányság már megkapta az értesítést, hogy Muzaffar ed Din perzsa sah e hó 24-én érkezik Budapestre. Már meg is kezdték az előkészületeket a sah fogadtatására és Löwenstein udvari szertartás mester a Budapestre érkezett, hogy személyesen tegye meg az intézkedéseket. Először úgy volt tervezve, hogy a sah a várpalota Stöckel-épületében fog lakni de minthogy már megkezdék a királyi palota utjának nivellirozását, erről le kellett mondani és a sah részére a Hungaria szállónak ugyanazt a lakosztályát rendezik be, a melyben 1889-ben elődje lakott. A lakosztályt a király palota butoráival rendezik be.

Az olasz király a német császárnak. Genuából táairatozzák, hogy az olasz király trónralépését notifikáló küldöttség tegnap onnan Berlinbe utazott. A küldöttség Pelloux tábornokból és egy ezredesből áll. Pelleux tábornok a király sajátkezűleg írt levelét viszi a császárnak.

A genuai Giorlano del Popolo azt írja, hogy Vaaldersei marsall a német császár ajándékot aeta át Viktor Emáuel királynak. Az ajándék egy acél panczél, mely az esslingeni harban készült, melyet, a mellett, hogy könnyű és vékony, nem fogja a golyó. Az említett lap azt írja, hogy ezt a hírt lehetetlenül (?) biztos forrásból kapta.

* Harminczegy évig a postán. Rip van Vinkle 20 éves alvása után való megjelenése kismiska ahhoz a meglepetéshez képest, a miben a debreczeni Berger Henrik czég tegnap részesült. Három levelező lap érkezett ugyanis a czéghöz, melyek még az 1871 évi július hó 24-én Tisza-Polgáron és Bécsben adattak postára, de csak tegnap, vagyis épen 31 év múlva kerültek a címzett örökössei kezébe. A levélhordó ki is mentette a postát (a mint illik), hogy "biz ez egek egy kicseit megkészték." A világlátott levelek nagy kalandokat éltek át utjukban; keresztül mentek a francia-porosz háboru izgalmain, jelen voltak Páris ostrománál; Innen a nagy krach és kolera idjé-

ben 1873-ban Bécsben vesztegár alá kerültek; majd a sors foigó szele Plevna alá sodorta őket a török-orosz háboruba; hogy-hogy nem, e kerültek a bosnyák háboruba is s ott is rekedtek meg valószínűleg Banjalukában, a honnan az osztrák civilizáció hivatalos lelkiism-retlensége szerencsésen kikaparta s 31 év múlva rendezetesi helyére juttatta őket, A "Deutsche Gasse", hova a levelek címzettek voltak, azóta Szechenyi utca lett; a címzettek pedig — a jó emlékezetünkben elő Berger Henrik bácsit, ki mindenkor a pontosság éó mintaképe volt — a másvilágon interpellálták meg a levélírók a válaszcso-dalatos elmaradásaért. A postai kuriózum pártatlan erekyeit meg lehet tekinteni dr. Berger Andor ügyvédi irodájában a principális ur otthoni téte alatt.

* Czirkusz. Az orfeum utáni és színház előtti idő közt igen szép eredménytől tölti be Fekete Ede Szechenyi-utczai lovardaja. Az ügyerebbnél-ügyesebb lovas-mutatványok, erdművészeti productiók a sodrony művészö egyes dolgai, a bolondos August mókái és az előadást befejező, mulatságos noma képletek eddig is minden este szépszámu és válogatott közönséget vonzottak a czirkuszba úgy, hogy már több ízben kicsinynek bizonyult a helyiség a közönség befogadására. Különösen nagy tetszést aratnak az erdművészeti mutatványok, a mikor is az erdművész az egész zenekart, mintegy tizenöt embert felemel a hasán. Nem kevesebé ügyesek a loháton előadott zsongór mutatványok. A lovardát, mely mind-n este új és változatos műsort nyújt, ajánljuk mindenki figyelmébe, ki az öszi estéket kelemesen öhajtja elölteni.

* Felhívás! A fővárosi Debreczeni Kör. VII. Kerepesi ut 30. felemelet — mely feonallása óta a Budapestén tartózkodó és felránduló összes debreczeni-k álando talalkozó helye — fölkeri a fővárosba feljövö felsöb iskolák hallgatóit a kör helyiségét látogatni, melyek minden hétfőn és csütörtökön d. u. 6-tól éjfélig nyitva vannak és hol az össze fővárosi és debreczeni lapokat megtalálhatja.

Gondoskodott a kör vezetősége kitünö és olesó magyarkonnyháró. Modern tekeasztalok és más játékok állnak a t. tagok rendelkezésére a legmérsékeltebb áron.

A feljövö fiatalság mindent megtalál, mit egy jól felszerelt clubból kívánhat. Szerény de igazi magyar tar-asagot! Egy kis darab Debreczeni Budapestén!

Tisztelettel
Mezey,
alelnök.

* Brescit betiltották. Pécsen a négy-lábu borju mellett a panoptikumban az olasz király gyilkosát is be akarták mutatni a közönségnek, persze viaszban. Öles plakátok hirdették a szenzációt már két hét óta s a jó pécsiek lazás izgatottsággal lásték, mikor lehet már részük az aktuális laiványban. A panoptikumos előre ujongott a nagy sikernek, azonban kár volt előre örülnök. A pécsi rendörkapitány gondolt merésze és nagyot és megtiltotta a Bresci viaszfigurája muogását. Nyilván azt gondolta, hogy anárkista még akkor is veszedelmes, ha viaszból vagy papír-maséból van.

* Veszett kutya egy bálon. Nagy-Halmágyon mükedvelö-előadást rendeztek az oahók. A nagyvendégő termében bal követte a színelőadást, melynek azonban hamarosan véget vetett egy rémes incidens:

Ugyanis mikor Zsolde főrendező éppen a franczianegyest rendezte, beszaladt a terembe a kutya és habzó szájjal nextrontott a vendégeknek, a kik közül többet összemart. Megmarta pedig a következőket: Rob Miklós, kishalmágyi körjegyzöt, Mencer B. Ferenczet, Vikenti Miklóst, Dracsó Gyulat és Fanz Nikolaet. A megmárt embereket már felszállították a budapesti Pasteur-intézetba.

* Uj lap A magyarországi ev. ref. theologiai akadémia ifjusága május hónap Debreczenben tartott kongresszuson elhatározta,

hogy f. év szeptember hóban egy új lapot indít meg, mely a magyarországi ev. ref. theologiai ifjuságnak hivatalos lapja lesz. E végből a debreczeni Hitvallási Önképzö Társulat kiadásában eddig megjelent 30 éves múlt Közlelönlyt országos theologus ifjusági lappá emelte. Az új Közlelönly, mely az egyes theologiai közlelönly-összeköttö kapocs s az ifjuság szellemi munkásságának emelője lesz, szeptember elején jelenik meg Debreczenben. Minden egyes theologia munkatársat jelöl ki saját kebeléköi szerk-szö a kongresszus megbizasabol Nádaszy Lajos les-A Közlelönly havonként kétszer jelenik meg ivny ter. delemben. Az új lon theologiai ifjusági éle et érdeklö egy tars-dalmi cikket fog tartalmávi, de nem zárközik el a szépiroda mi termékek elől sem E l ö f i z e, és egy é r 6 korona, fél év e 3 korona. Addig is meg a jövő hóban az d s ö szám-megjeleik, felnyjuk e l p r a olvasóink figyelmét.

* Rothschild báró végrendelete. A parisi "Egyszerű" című lap közteszi az elhalt Rothschild Adolf báró végrendeletét. Nagyobb összeget hagyományozott, 100 000 lírat a napolyi zsidó községre, ugyanannyit egy Napolyban felállítandó kórházra, zsidó iskolára 50.000 lírat, a Genfben tervezett iskolára 50.000 frankot, Frankfurt jótkony egyesületeinek 100 000 frankot, a napolynak ugyanannyit, a genfinek 50.000 frankot, a napolyi kodus-nhely es a frankfurti vakok intézete évi 5000—5000 frank évi jaradékat kap. A szegény munkás gyermek-kórházára, és menhelyére évi 200.000 frank jaradékat, a zsidó arvak-k Genfben 10.000 frankot, a genfi szegénykórházra-k 50 000 frankot és azoknak az öreg munkások kik gazdájuk halála folytán nomóvba jutottak, öt-öt ezer frank évi jaradékat hagyományozott. A Genf mellett fekvö "Reposoir" nevü birtokából szembetegök járszere üdü öbelyet alapított. A felsorolt öszegeken kívül még 525 000 frankot és 80.000 frank évi jaradékat testáti küönbözö jótkony és tudományos intéze eknek.

* Elpusztult község. Ismét érkezett Hajduvármegye alispánjához egy tűzkáro-utak felegelésére kérdó írat. Ez is, mint mostanában nehány: Szolnok-doboka vármegyének jó részét elpusztította a gondatlanság által okozt tűzvesz. Most leujabban Nagylözna község szárára kér segélyt Szolnok-doboka megye alispánja. A község nehány nappal ezelött felig legett vagy tizenöt család jutott koldusbotra.

* A nagy uton. Megírtuk volt, hogy több debreczeni diak a nagy vakáczó elején gyalog elindult Parisba. Szerencsésen ki is értek a nagy világ városba, de bizony megviselte őket az út és ugyancsak kaptak az alkalmon, amikor megtudták, hogy a magyar iparosok külön vonatával díjlanul hazajöhetnek. Egyik táruk azonban, Erdösi Károly elutasította magától ezt a csábító alkalmat és visszaindult egyedül, gya og. Most levelet írt szerkesztőségü kbe, hogy még mindig Ausztriában tölti az idejét, de mostanában már naponként nagyobb menetelesseit igyekszik haza felé, mert az idő is előre haladt, azán meg szép, szép a fenyőborította tájak s az égbenyüó havasok, de mégis szebb, vagy legszebb is jobb ott a lassan folyó Tisza habjainál s a végtelen Hortobágy játszó delinabájnál.

* Kiss Béla ma este a corzo kávéházban zeneestélyt tart.

1-2 középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

* **Eljegyzések.** Dalmi Tibor m. kir. honvédfőhadnagy eljegyezte Debreczennek egyik legszebb legkedvesebb leányát Békessy Berta kisasszonyt.

Dr. Békess Sándor helybeli kiváló, fiatal ügyvéd jegyet váltott Leopold Edith kisasszonnyal Aradon.

Sok sz rencsét az ifju pároknak!

* **A pizszegés.** Már három hónapja, hogy hirt adtunk arról a mozgalomról, mely a kolozsvári pizszegés körében indult meg a pizszegés ellen. Most aztán arról értesít bennünket kolozsvári tudósítónk, hogy a mozgalomnak felyes eredménye lett. A kolozsvári kávéházi vendégek teljesen leszoktak a pizszegésről. Eddig a pizszegésért is éppugy pizszegéssel hívták, miot akárcsak a kutyát. Most már a kutyának is azt mondják, hogy:

— Szabad kórnem!

Ez persze már több, mint amennyit a pizszegés akartak. Ők meglegedtek volna azszal, ha a pizszegést teljesen a kutyáknak hagyják. De a kutyáknak ilyenét való recepciója bizonyára nem volt szándékukban.

Baross minister meg Czompó gazda.

Nem is olyan igen nagyon régen történt, hogy el készült a „gócsői vasút”. Szép Zala vármegye székhelyétől délnek hajadt, s majd hogy nem Horvátország szélére áll meg a füstös igyekezet.

A vármegye Gócsójának nevezett részét szeli át; azt a hepe-hupás földet, melynek jó népe ilyen luca masinát még csak pingálva se látott telan soha Nem csoda azutan, ha szörnyen kíváncsiak is voltak reá.

Czompó Mihály uram, Réthát érdemes gazdaja türelmetlenül számfalta a perczeket a görbeszegi újonatú vasújalomason, hogy mikor is ér man ide az az Isten csodája?!

— Nem igaz dolog lehet ez, — kockaztatja meg türelmetlenül a szót Mike koma, Czompó hatamögül — Becsaptak minke!

— Dehog; — az nem lehet. Elmagyarazta nekem a körösztfiam Tudja kelmed, az az árve Sándor gyerek, aki tavaly került haza három csilaggal a katonáektól. Huszar volt ott, itt meg a vasparipát nyergeli, gyeplőzi, hogy ki ne rugjon a hamból!...

... Egyszer csak éles fütta hangzot és a következő pillanatban robogva tünt elő a mozdony az erdő mögöl. Felbökretazva, lobo-gozva halad az állomás elé Harsongó eljen zesszel fogadtak az egybegyűltek, csak Czompó uram nem tudt szóhoz jutni, annyira meglepte az, amit látott. — Kiszállottak az atazók.

Az egyik fényes kocsiból egy hatalmas termelő ur lépet ki őt figyelte, őt kísérte az egész tömeg.

A nótarus is hozzá beszélt; olyan szép volt ez a beszéd, hogy beillett volna ünneppredikációnak.

— Ugyan kérem, ki légen ez a nagy ur? — kérdé Czompó gazda az egyik mellette állótól.

— Baross minister ur ökegyelmessége.

— Hm -

— Lassa kelmed, öneki köszönetjűk amezt a vasutat.

— Ne mondja! — A görbeszegiek is?

— Azok is; meg sokan, sokan ebben a szép havában...

Czompó uram a komájával együtt oda-furakodott a kíséret közé: szemtől-szembe

akarta látni e hatalmas embert, aki vidám beszélgetésbe elegyedett egyikel-másikkal. Észre vette az öregot is a minister és mosolyogva megszólította:

— Nos lelkem, eljöt vasutat nézni? —

Ugy-e helyre egy munka ez?

— Nagyon is helyes kegyelmes uram, csak egy kis hibája van.

— És mi légyen az a hiba?

— Az, hogy, nekünk réthátiaknak nem füttyöl. Nem arra terelték az utját az inzselérek...

Hej, kegyelmes uram, ha segíthetna rajta!...

— Sok pénzbe kerül; az államnak megmost kevés van. Lasan csurog az adó, a vasutra való.

— Ugy-e mondtam, — fordul vissza koma, mája felé Czompó uram; — ugy-e mondtam hogy fizessük ki a porcziót annak idején.

... Kegyelmes uram, én is tartozom, meg a Mike komám is vagy ö forinta; tessék, lefizetjük. Könyörgünk tegyen hozzá egy-két forintot az államkaszából: had odalogjon felénk is ez a köppögető masina.

— Ne bántsák: maj csak otthon fizese-nek. Ha az Isten élteit, azon leszek, hogy keleneteknek is füttyöljön a vasut, csak jó honpolgárok legyenek...

... Egyszer csak azutan megkondul a lélekharang. Sirt egy gyászos özvegy, sirt a két kis arva könyeztet az ország. A gyászlobogók szomoruan hirdették: hogy nagy veszteség érte a hazát!...

Czompó uram, meg a Mike koma pedig varva várták azt a füttyzót, mit a jó kegyelmes ur megígért.

— Ugy-e azt mondta a kegyelmes minister, édes komám, — hogy ha őt az Isten élteti, lesz még nekünk is vasatunk. Pedig az Isten éltetni szoktaaz ilyen kegyes jó embert...

Valamelyes ügyes-bajos dologban egyszer a község házához hívtattak mindketőjűket. Ott azutan szóbeszéd közben megtudták hogy kit siratott a lélekharang, az a gyászos özvegy, az a két kis arva el, hogy miért borult gyászba az egész ország... Baross Gabor halt meg... a jó kegyelmes ur.

Czompó Mihály oda szól Mike komához, egy öreg könyvesedtet törölvé ki a szeméből:

— Meghalt az a jószág; az Isten nyugosztalja! Meglássa komám nem füttyöl nekünk a vasut soha... de soha...

Körmendi Pál.

Nyilt-tér.*

Tekintetes

Wallerstein Miksa urnak

Helyben.

Tisztelettel értesítjük, hogy megbizásából Spira Ignác urnál f. hó 3-án d. u. 6 órakor megjelentünk, mikor is az ön névjegyet átadtuk, de ő kijelentette, hogy elégtételadásra nem hajlandó, mi ugyan annyira vittük a dolgot, hogy este 9 orára a „Hungaria” kávéházban adott találkát, mikor is majd a segédeit fogja megnevezni. Mi megjelentünk a megbeszelt időben, de sem ő, sem segédei nem jelentek meg. Spira Ignác ur f. hó 4-én d. u. óram (Nagy János) megjelent és ismét kijelentette, hogy semmi szin alatt elégtételadásra nem hajlandó.

Miután az Ön nevében legjobb tudásunk szerint jartunk el, de correct fellépésünk dacára sem voltunk képesek Spira urtól elégté-

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

telt nyerni, az ön és a mi részünkről az eljárast ezennel befejezettnek nyilvánítjuk ki. Debreczen, 1900 szept. 5.

Tisztelettel

Nagy János Károly
színesz.

Hiller Gáspár
mint a Wallerstein Miksa
megbizottai.

Fenti levélhez commentárt fűzni nem óhajtok, Spira Ignác eljárását a lap utján bizony nyilvánosságra, hogy abból kiki alkalmatlan levonhassa a consequentiat.

Wallerstein Miksa.

CSARNOK.

Vulkánikus talajon.

Irtá: R. Bonin.

3.

Fordította: Bíró Irén.

Folytatás.

Mint hogy menyasszonyától rendesen érkeztek a levelek, s mint bizalmasa, láttam, hogy azok mindig szeretetreméltók és kedvesek voltak így erről az oldalról semmi ok sem volt a mi buskomorságát megmagyarázhatta volna. Mar egyszer komolyan kérdőre akartam vonni, mikor a véletlen által különös felfedezésre jutottam.

Barátomnak két lakása volt. Az egyik — mondhatni a nyilvános — az előkelő rajos Riviera ki Chaján volt, pompás kilátással a Vezuvra és Capri sziklás szigetére, — itt ritkán tartózkodott, csak abban az órában, mikor látogatókat remélt vagy várt; a másik egy kis vadszöllővel befuttatott házikó volt. Posilipp egyik völgyében, szőlő ültetvényes és olajfás domboktól elrejtve, — ott az én barátom idylli életet folytatott egy meglepő szépségű nápolyi nővel, ki már nehányszor nekem is föltűnt az utcán; a kikötőben a vörös Zeppanak hívták.

— Mit csinál leányod, Zeppa? kérdém a barna fickót.

— Ő olyan mint egy vadmacska, uram, és olyan is marad. Lája ezt a forradást a homlókomon? Ezelőtt két évvel Zeppa ott ide, mikor egy német fiatal ember le akarta festeni, és én reá akartam beszélni, hogy vele Capri szigetére menjen. Nem barátságos a leány, uram.

— Ugy, és tudod, hogy most hol van? kérdém.

Fippo bizalmatlanul tekintett rám s én vadonatúj posztókatját vettem ezalatt szemügyre.

— Tudja uram, felelte, mi szegény emberek vagyunk és Zeppa csunya és mérges, a torrei számárhajcsár, Raffacloba — de hiszen ismeri...

— Nem ismerem!

— Nem? No ez feleségül vette volna. Két szamara van és mindennap articsókát hoz a Mercadellora, de ugy vélekedett, hogy ilyen haragos asszonyt nem vesz el anélkül, hogy legalább háromszáz lirája ne legyen. És lássa, már ennél többet tett félre három hét alatt az idegen grófnál és még végre a Mercariabell szijgyártót is megkaphatja.

— No, gondos apa vagy Fippo, mondám a cipőtisztitónak, nem tudva elpauzáló megbotránkozásomat.

— Mi szegény emberek vagyunk, felelte nyomatékkal.

feljebb! — 14 méter — postabér és vámmentesen Minták kiválasztásra, nemkülönbön fekete, fehér és színes Henneberg-selyem blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., SELYEMGYÁROS, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari szállító.

Foulard-selyem-ruha

8 frt 40; krtól

— És hol ismerkedett meg leányod az degennel? kérdem Fippot.

— A San Soverino előtt látta meg Zep-pát és attól a naptól kezdve, mintha kicserél-ték volna a leányt. Mérgesebb volt mint aze-lőtt, ha sokat keresett, a feleslegét nem akarta nekem adni, és sokat kereshetett, mert arany fülbevalókat vett, sárga selyemkendőt a nya-kára, czipőt és harisnyát is, mint egy gazdag parasztleány; ekkor elűztem hazulról és csak a mult héten tudtam meg, hogy már régebben viszonya van egy idegen urral és az egy kis házat bérelt ki számára. Most már meg sem tagadhatja meg egészen az ő szegény öreg apját, és néha-néha pár lirával k segít, mert Zeppa baragos, de nem rossz.

Nem folytattam tovább Fippoval a tár-salgást és elhatározom, hogy mint igaz barát az én kedves jó Frigyesemmel, kivel valami rendkívüli dolognak kellett történnie, figyel-meztetni fogom mint vőlegényt kötelességére és lovagiaságára a kedves szép leány iránt, ki őt szereti és várja s egész jövőjét az ő kezébe tette le.

Ez hamarabb bekövetkezett, mintsem gondoltam és még azonkívül abban a kellemetlen helyzetben voltam, hogy olyan dologba mely utóvégre is nem tartozott réám, bele-avatkoztam, mit ha nem tesztek, kikerültem volna a — mindenkor kelletlenül fogadott — tanácsadó szerepét.

A Toledóban a balkonon ütem és a lent nyüzsgő embereket néztem s a hosszú sorban elvonuló csengős ösvéreket, kiűrtett kosa-raikkal s lábukat lelogató hajcsarokat, kik kiabálvaáltak rajtok s a városba igyekeztek, midőn hirtelen — épp mint akkor a Spechi kávéházban — Frigyes állt előttem. A nagy lármától nem hallottam mikor lépett be és kellemetlen misszióm tudatában kissé zavartan és kellemetlenül meglepeve tekintetem reá. A régi barátok, ki velem szemben megszokta vidám, nyílt arcomat, az föltünhetett, mert fürkésző pillantást vetett arcomra, aztán az ő nyílt modorával így szólt:

— Látom, hogy tudod, mit tettem. Szé-gyen ez és gyalázat — czudar módon viselem magamat, de nem tehetek másként.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása

Augusztus hó utolsó harmadában az idő járás egyes esőjárta északi és nyugati varme-gyektől eltekintve, az ország nagy részében száraz és utóbb hideg éjjelekkel járó volt. Helyi eső, zivatar és jégeső többféle előfor-dult, mely utóbbi helyenként kárt okozott a mezőn lévő terményekben.

A gabonafélék cséplése már csak a hegyi vidékeken van folyamatban, az ország nagy részében befejezték.

A talaj előkészítését az őszi vetések ala-többféle munkába vették, a menyiben ezt a talaj keménysége és száraz állapota nem aka-dályozta. Laza talajon a rozsvetést is meg-kezdették.

A repce vetését bevezették, helyenkint kelni kezd.

A kukorica vetések nagyobb részben kielégítően fejlődtek és elég jó termést ígér-nek. Kivételt csak azok a vetések képeznek melyeket az előző szárazság annyira megvi-selt, hogy a későbbi esőtől sem üpültek már fel. A korai fajták beértek, helyenkint törői kezdtek.

A burgonyát a jelentések általában ke-légítőnek jelzik, bár levele többféle száradni kezd, és több vidéken a peronosporától szen-ved. A gumók rothadását és szórványosan férg-ek kártételeit is jelzik.

A kerti vetemények és káposztafélék az ország nagyobb részében esőt kívannak, Her-nyók és férg-k nagy kárt okoznak.

A hüvelyesek termése nagyobbára kö-zepes.

A komlót szedni kezdik. A Királyhágón

tuli vármegyékben csekély, de minőségűnek jelzik a termést.

Köles és tatárka. A kölest közepes ered-ménnyel nagyrészt learatták; a tatárka jól fejlődik.

Len és kender. A magkender termésé-hez az időjárá kedvező volt.

A kinyílt len és kendertermés áztatasa es tov bbi munkálása folyamatban van. A ter-méseközepes, de jó minőségű.

A dohány törése és további munhája fo-lyamatban van. Termése kielégítő, a jegverés okozta kár nem je entékeny.

A cukor és takarmányrépa vetések, me-lyek az előző esőtől szép fejlődésnek indul-tak, a jelentős időszakban több helyütt a szá-raság miatt ismét visszamaradtak. Általában jól allanak.

Mesterséges takarmányok. A here és lu-czerna újabb sarju termése jó eredményt adott.

A maglóherét gyenge eredménnyel vág-ák, a mag-lucernát most vágják, ez utóbbi termése kielégítő. A muhart csalamadét betakarítják; termésük kedvező.

A rétek sarju termését részint betakarít-tották, részint még most takarítják. A sarju terméssel helyenkint meg vannak elégedve, nagyobbrészt azonban gyöngé.

A legelő helyenkint még tartja magát, fűnövese több helyütt a szárazságtól el-epadt.

A szőlő érését az utóbbi időjárás elő-mozdította. Termése csak helyenkint kielégítő, érését helyenkint egyenlőtlennek jelzik. Hia-nyos permetezés folytán a peronospora is többféle föllépet.

A gyümölcs termése csekély. Az alma és szi va termése aránylag felülmúlja a többi gyümölcsféléket.

A földmívelésügyi miniszter Erdély-ben. Szemleutjában bétőn a kolosi állami bir-tokot nézte meg Darányi Ignác miniszter és nagyon meg volt elégedve az ottani erdélyi felvémenéssel. Utközben megtekintette a kolosi vízirán magyar erdélyi fajja gulyát is és el-rendelte, hogy a brosi birtok kizárólag legel-tetésére szolgáljon. Kolosról Tordara utazott a miniszter, a hol az állami gazdaság megte-kintése után a meglátogatta az állami ameri-kai szőlővessző-szaporító anyatelepet és olt-yány-iskolát, valamint az államerdezsét keze-lese alá tartozó csemetekertet. A miniszter ma reggel Segesvárra utazott.

Gabonauzlet. Buzában a piac ma i-csöndes volt. A malmok csak vontatottan vásárolnak s körülbelül 38.000 métermázsa forgalom nagyobb fele ismét maganvevők vá-sárlásaira esik. Az árak finom buzában nehe-

zen bár, de tartottak. míg középminőségű áru 5 fillért vettett. Rozs mérsékelt forgalom mellett ma is csöndes volt; az árak alig tar-tottak. Takarmányárpában tartósan gyöngé a kínálat, azonban ma nyugodtabb a piac és az árak változatlanok. Állomásokon átvéve, az érdeklődés továbbra is csak is középmin-dségű áruá szorítkozik. Zabban az irányzat tortott és jobb kínálat mellett az árak válto-zatlanok. Az amerikai tőzdek, tegnap ünnep lévén, zárva maradtak s így náluk ma hi-ányzott a megszokott direktiva. Tekintettel azonban az uralko ő föltézésre, mely javulás felé nem akar hajlani, az üzlet, korlátatlan terjedelem, ismét csak lanyhán indul s lé-bonyolításokra az ávfolyások az összes cik-kekben lefelé törekedtek. Az árhullámzás is kismértékű azonban, mert az uralkodó üzlet-telenség mellett nagyobb visszaesés be nem alhat. Berlinben a buza orosz jelentésekre szilárdabb, 50—75 fillérral drágább, a rozs lanyha, 25—50 fillérral olcsóbb. Párisban a buza tartott, ára rezben változatlan, részben 5 s antimmal olcsóbb, a rozs nyugodt, ára változatlan. Londonban a buza nevelg válto-zatlan, a tengeri amerikai hírekre szilárd, zab üzlettelen, vevők irtózkodók. Liverpoolban a buza nyugodt, 1/8 centtel drágább, tengeri nyugodt, ára változatlan.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással gyári áron kaphatók.

A szüreti ideáyre pedig minden külföldinél jobb és olcsóbb szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók

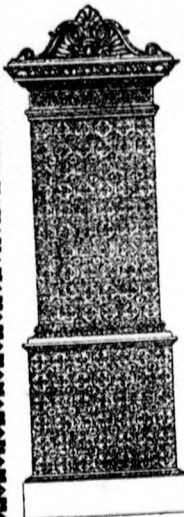
lesznek raktáron a

Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia Hadház-utcai telepén, mely min-dennemű gazdasági, ipari és háztartási gépek javítását is legjütányosabban végzi.

KOVÁCS GYULA vaskereskedő

Piacz-utca, a Bika szálloda mellett,

mint egyedüli elarusító Debreczen és vidékére, ajánlja nagy vá-lasztékban raktáron levő, elősmert, legjobb minőségű

Eperjesi cserépkályhát,

melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos első-rendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítottak.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes arendmény-nyel vállalom el.

Régi kályhák tisztítását és átrakását a legelőnyösebb árak mellett eszközöltem.

és fe állított mintakály hák raktá-ramon megtekinthetők.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gyakornok felvétetik,

ki a kereskedelmi akademiát, vagy esti tanfolyamot végezte, — azonnali belépésre. — Ajánlatok „Gyakornok” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Német ajku jogbaligató tanítványt keres. Nevelői állást is elfogad. Cím a kiadóhivatalban. (47.)

Kiadó föld. 43 köblös föld, részint dinnye, részint buza föld az „Uj földön” haszonberbe 1 évre kiadó. Értekezhetni Ungváry Andor tulajdonosnál Teleky-u. 5. sz. (49.)

Haszonbérlet. Mike-Percs határában 120 hold (1200 □ öl) tagbirtok épületekkel 1901. év Augusztustól több évre haszonberbe kiadó. Értekezhetni Varga-u. 7. sz. a háztulajdonosnánál. (48.)

Templomülés a debreczeni Deak-Ferencz-utcai izr. templomban középhajó 3-ik pad, 1. sz. sarok ülés örök áron eladó, vagy a folyó évre 40 frt-ért bérbe kiadó. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Vetőgépek feltűnő olcsó árban. Schlick-féle 15 soros, 130 frt, Umrath-féle 17 soros, 100 frt, Schuttlevorth-féle 13 soros, 80 fr **részletfizetésre.** Egy 21 soros Zala Drill 230 frt. Gépek megtekinthetők Piacz-u. 26. Nagytőzsde udvarán.

Felvétetik I. első vagy II. od osztályu gymnasiumi tanuló teljes ellátásra, szerény díjak mellett. Czim a kiadóhivatalban.

Versenyárgyalási hirdetés.

Vb. **Balogh Gyula** csődtömegéhez leltározott s a csődleltár 1—690. tétele alatt foglalt 3483 kor. 40 fillérre becsült **fűszerárú** és **bolti felszerelések**, — a melyekbe nincsenek beszámítva a már kiárusított 856 korona becsértékű áruk — a csődvaiasztmány határozata folytán zárt ajánlati versenyárgyalás útján ezennel eladatnak, még pedig akként, hogy a leltár 481 és 482 tétele alatti bolti felszerelésekre és Wertheim szekrényre külön külön is adható be ajánlat.

Felhivatnak ennél fogva a venni szándékozók, hogy ajánlataikat zárt levélben, a becsérték 10%-ának letétele mellett, **Dr. Kun Mihály** ügyvéd tömeggondnokhoz (Debreczen, Piacz-u. 79. sz.), a kinél a leltár és közbenjöttével az áruk is megtekinthetők — legkésőbb f. évi szept. hó 16-ának d. u. 5 órájáig adják be.

A választmány a beadott ajánlatok felett f. é. szept. 17-én d. u. 4 órakor legjobb belátása szerint határoz és esetleg az összes ajánlatokat mellőzi.

A csődtömeg az áruk mennyiségéért és minőségéért nem szavatol.

Azon ajánlattevő, aki a bolti felszerelést megveszi, jogosítva lesz a boltot, raktárt és a pinczét f. é. nov. 1-ig bérlettel nélkül használni.

Csődtömeggondnok.

Margittán az országos vásárok következő sorrendben tartatnak meg:

Szept. 12. és 13-án baromvásár, szept. 14-én, [vasárnap] kirakodó vásár.

Szoták József

vásárvám bérlő Margitta.

Gyakornok

irodába felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Sertésenyésztők figyelmébe!

A 13652. szám alatt szabadalmazott **SOMOGYI GÉZA-féle** állatok emésztését elősegítő por **mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.**

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti. Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybelekbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (holyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véréddény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint **belsőleg hat**, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Szakvélemény és kísérletezési eredmények.

Tekintetes Somogyi Géza urnak Arad.

Értesitem, hogy az Ön gyártmányát képező állat-tápport kipróbálva, azt az állatok, — kiválólag pedig a sertések táplálásánál jónak találom, — s úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és megállítására bárkinék is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 1900. február 24.

Tiszlelettel: **Fauer István,**
Székesfehérvár sz. kir. város állatorvosa.

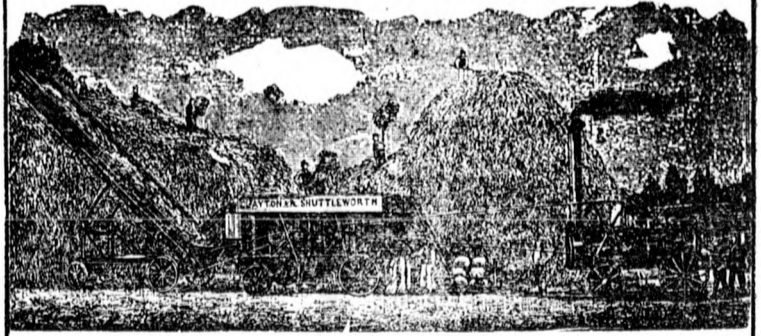
Ezenkívül számos elismerések vannak az ország legelső uradalmaitól, gazdáktól állatorvosoktól stb. kik írják, hogy a por miféle állatnál lett kipróbálva és mire volt sikeres hatása. Számos elismerő levelek minden fűszerüzletben megnézhetők. — 1 doboz 18—45 és 90 kr., vidékre 1 kilón felül franco adom.

Kapható **Debreczenben Deutsch Albert és fia, Geréby Fülöp utódai és Göczey István** uraknál.
Visszonteladóknek árkedvesményt nyújtok.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, löhère-cséplők, tisztító-pótlák, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, szalmakazalozók.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes aczél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.